

Bürokraatia tapab loomingulisuse

Pärdi kuju tegemise juures pörkus loominguline mõtlemine kokku stagneerunud bürokraatiaga. Rakvere linnavalitsuse ametnikest valvekoe rad kaitsesid linnarahvast minu halva maitse eest ja nõudsid, et rattajälg tekstiga saaks ikka sinna kohta, kus see nende arvates olema pidi.

Pärdi kuju valmis mõnes mõttes kiirustades, sest lepingu sõlmimisele läks tervelt pool aastat, ei olnud teada, kas linn kuju tellimiseks ikka raha saab, ja nii jäi modelleerimisele suhteliselt vähe aega.

Virumaa patrioodina lasksin kuju hinna alla, arhitekt seda aga ei teinud ja lõpuks ostis linn arhitektilt õigused ära ja palkas kohaliku firma projekti ning järelevalvet tegema.

Tegelikult peaks arhitekt kujurile tingimused esitama, seda aga ei tehtud ja nii võtsin ise käpuli maas šablooni rattajälje tegemiseks. Uskusin juttu, et kivihunnik on ümargune ja võtsin šablooniks vaid 60 cm, ehkki kogu rattajälgi pidi olema nelja meetri pikkune. Saatsin šablooni ka järelevalvet tegevale arhitektile, aga mingit vastust ei tulnud, ja kuna aeg pressis peale, lasin tähed ära valada. Minu viiga oli see, et ma järelevalvet ei kontrollinud. Ja arhitekt võttis ülesanded enda kanda paraku vaid paberil.

Tegelikult ei olegi vahet, kas tekst on jalgratta ees või taga. Tuleb läheneda loominguliselt, tehtud tööd ümber tegema hakata on loomingu puhul absurdne. Iseenesest oleks tekst ees

Simson von Seakyll

kujur

Arvet Magi

isegi parem, sest siis jäänuks see ka pildile, kui mamma-papa oma lapse ratta pakiraamile istuma panevad ja siis fotoapaaraati plöksivad.

Ja mingist sisulisest muudatusest ei ole sügavat mõtet rääkida. Sisuline muudatus oli see, et neljaaastast poisist kavadil sai reaalsuses kaheteistaastane poiss. Esialgseid kavandeid ei õnnestu mitte kunagi üksühe-

selt teoks teha, sest need peavad ka keskkonda sobituma ja mingeid muudatusi tuleb tahehtamata sisse viia.

Rakvere linnakunstnikul ja linnaarhitektil on kivistunud arusaamad, eks nad sellepärast ilmselt ongi ametnikud, mitte loovisiksused. Dialoogi nendega pidada ei saa, nemad ajavad paberil näpuga oma rida ja suhtumine minusse oli nagu müüri ladujasse, mitte kui kunstnikku.

Kui rahast rääkida, siis mina sain Pärdi kuju eest honorariks 166 000 krooni. Võrdluseks võib tuua, et Mati Karminile maksti Marie Underi kuju eest Tallinnas neli miljonit.

Müüsin kuju autoriõiguse veel enne selle valmimist null krooni eest Rakvere linnale, enam ma sellist lollust ei tee. Rakvere linna käitumine on loonud pretsedendi. Kunstnikud võivad tulevikus kõik loobuda autoriõiguste äraandmisest, viidates sellele, mis Rakveres Simsoniga juhtus.

Kogu sellest jamast on mulle väga paha maist suhu jäänud, ei taha kuju enam vaatamaski käia. Õnneks ei saa keegi minult ära võtta kuju loomeprotsessi, mis nii mõnegi toreda hetke pakkus.

Hiljuti käisin Kreekas loenguid pidamas, just sain valmis PÖFFihundi väikesed koopiad, mis lähevad festivaliauhindadeks, kohe tuleb Jõhvis hirve kuju avamine – igal pool on minusse suhtunud ülimalt positiivselt ja kõik on sujunud tõrgeteta. Aga kui ametnik saab võimu kätte ja ei tea, mis sellega peale hakata, läheb asi jamaks.